

Čínske písmo KSCA002

Hodina 3

Radikál, Determinatív, Fonetikum, delenie znakov

Mgr. Terézia Hegerová, M.A.; konzultačné hodiny ut 12:00-13:00 (po dohode emailom)

415623@mail.muni.cz

Št 8:00-9:40, B2.23

Opakovanie

➤ Vysvetlite pojmy grafém, morfém, homonýmia

➤ 十

➤ 好

➤ 问

Rozdiel vo fontoch

6:25 PM

Comparison of These Six Chinese Fonts

With some brief introduction of these six Chinese fonts, we can take a look at what each Chinese font looks like and how different they render Chinese characters. The picture below gives a quick glance at these Chinese fonts.

Sim Sun	上	下	大	小	没	这	心
Song Ti	上	下	大	小	没	这	心
Bei Ti	上	下	大	小	没	这	心
MS Ya Hei	上	下	大	小	没	这	心
Kai Ti	上	下	大	小	没	这	心
Fang Song Ti	上	下	大	小	没	这	心

Curiously enough, although I set all the Chinese characters to be the same font size, this picture shows us that some Chinese characters are bigger than others. The biggest font is MS Ya Hei, and the smallest one is Kai Ti.

Let's take a closer look at these Chinese fonts. First, Sim Sun and Song Ti

6:54 PM

hackingchinese.com/how-to

the right Chinese font

CN	You	TW
英	英	英
骨	骨	骨
羞	羞	羞
起	起	起

If you are already literate in Chinese, which font you use to display characters on screen isn't very important, but **for second language learners, it can be very confusing if you use the wrong font** (or if someone else is using the wrong font). This is especially true if you're

6:53 PM

them). In some dictionaries, these are actually listed as simplified/traditional in case they are different.

Here is a short list of characters for which the preferred variant is different (again, Mainland on the left, Taiwan on the right):

- 户 and 戶
- 录 and 錄
- 没 and 沒
- 换 and 換
- 黄 and 黃
- 奥 and 奧
- 别 and 別
- 刹 and 剎
- 冲 and 沖
- 羨 and 羨
- 抛 and 拋
- 吴 and 吳

To summarise, these *can* be written differently if the font is designed to do so (mine shows all of the above to be different). The other type we looked at *cannot* be displayed differently in the same font, as they share the same code point.

Other variant characters

6:25 PM

Six Common Chinese Fonts You Should Know about

- 新宋体 (Sim Sun)

Sim Sun is the number one widely used Chinese font. Its popularity is largely due to the fact that it is the default Chinese input font in Windows.

- 宋体 (Song Ti)

Song Ti is probably the earliest Chinese font used in China, tracing back to the Song Dynasty (960-1279) when printing technology was flourishing. Song Ti itself has gone through quite some changes. There are different versions of Song Ti, designed and supported by different platforms. Sim Sun, as a relatively late coming Chinese font, literally means a new version of Song Ti.

- 黑体 (Hei Ti)

Hei Ti is another Chinese font which is widely used. I would use Hei Ti if I want a "bold" effect for my Chinese texts. It is said that Hei Ti has been around since 1900s.

6:25 PM

- 黑体 (Hei Ti)

Hei Ti is another Chinese font which is widely used. I would use Hei Ti if I want a "bold" effect for my Chinese texts. It is said that Hei Ti has been around since 1900s.

- 微软雅黑 (Micro Soft Ya Hei)

MS Ya Hei is a new version of Hei Ti. It is said that MS Ya Hei is pre-installed in Windows 7 and the later versions, and that has made MS Ya Hei a popular Chinese font.

- 楷体 (Kai Ti)

Kai Ti is a nice looking Chinese font imitating brush strokes. This is the font used in [the Chinese Reading and Writing series](#).

- 仿宋体 (Fang Song Ti)

Fang Song Ti is a hybrid of Song Ti and some brush stroke techniques. It is mentioned here because many people like this Chinese font, considering it a good model for people to improve their handwritings.

Comparison of These

Radikál vs. determinatív

- **radikál:** tradičný sinolog. pojem (používa sa od 2.st.); súčasť znaku, podľa ktorej je znak radený v slovníku
- **determinatív:** etymologický pojem, vždy nesie význam (významový prvok v type znakov *xingsheng*)

***vo väčšine prípadov je radikál totožný s determinatívom, no môže sa stať, že sa nekryjú

214 bežných radikálov, viac než 500 determinatívov

Niektoré radikály môžu stáť osamote ako znak, iné sú len prvkami v znaku

Príklad na pomýlenie ☺ :

问- pýtať sa

Determinatív ústa 口

Fonetikum 讠

讠 je však taktiež bežný determinatív „dvere“- napr v znaku 闭 zavrieť

Radikál je však 讠 aj 讠; v starších slovníkoch nájdeme pod radikálom 口, v modernejších zas pod radikálom 讠, lebo je výraznejší

Konštrukčné typy znaku

- ▶ akým spôsobom sa čínština v čínskom písme odráža, etymologická stavba znaku
- ▶ 95% znakov má určitú vnútornú štruktúru
- ▶ poznanie konštrukčných typov a etymológie znakov ako memotechnická pomôcka
- ▶ výklad o tradičných 6 druhoch znakov *liùshū* 六書 (popisuje, akým spôsobom boli znaky vytvorené, ako sa v nich odrážajú slová, ktoré sa nimi zapisujú)
- ▶ filológ Xǔ Shèn 許慎 (58-147) (1. analytický slovník znakov *Shuōwén jiězì* 說文解字, Vysvetlenie znakov jednoduchých a rozbor znakov zložených, 100 po Kr.)

Liùshū 六書

1. xiàng xíng 象形 „[znaky, ktoré] spodobňujú tvar“
2. zhǐ shì 指事 „[znaky, ktoré] ukazujú na javy“
3. huì yì 會意 „[znaky, ktoré] skladajú významy“
4. xíng shēng 形聲 „[znaky, ktoré] stvárňujú zvuk“
5. jiǎjiè 假借 „[znaky, ktoré] sú vypožičané“
6. zhuǎn zhù 轉注 „[znaky, ktoré] sa obratom vysvetľujú“

1. Xiàngxíng 象形 (spodobujú tvar)

目	目	mù ,oko‘
日	日	rì ,slunce‘
月	月	yuè ,měsíc‘
口	口	kǒu ,ústa‘
止	止	zhǐ ,stopa‘
山	山	shān ,hora‘
水	水	shuǐ ,řeka, voda‘
川	川	chuān ,řeka‘
馬	馬	mǎ ,kůň‘
虎	虎	hǔ ,tygr‘
鹿	鹿	lù ,jelen‘
鳥	鳥	niǎo ,pták‘
魚	魚	yú ,ryba‘
牛	牛	niú ,býk‘
犬	犬	quǎn ,pes‘
豕	豕	shǐ ,prase‘
它	它	= dnešní shé 蛇 ,had‘

龍	龍	lóng ,drak‘
虫	虫	chóng ,červ‘
龜	龜	guī ,želva‘
角	角	jiǎo ,roh‘
貝	貝	bèi ,mušle kauri‘
首	首	shǒu ,hlava‘
耳	耳	ěr ,ucho‘
自	自	zì ,nos‘
齒	齒	chǐ ,přední zuby‘
木	木	mù ,strom‘
行	行	xíng ,křižovatka, jít‘
矢	矢	shǐ ,šíp‘
皿	皿	mǐn ,nádoba‘
弓	弓	gōng ,luk‘
鬲	鬲	lì ,[trojnožka typu] lì ‘
网	网	wǎng ,sít‘
衣	衣	yī ,šaty‘

-
-
- ▶ **piktogramy** alebo znaky obrázkové
  - ▶ V hrubých rysoch spodobenie predmetu označovaného zapisovaným slovom

2. Zhǐshì 指事 (ukazujú na javy)

symboly

zhǐ 指 „ukazovať“, shì 事 „vec, jav“

Dá sa v nich nájsť schematický abstraktný prvok tvorený často len čiarou, upresňujúcou už existujúci znak a zvýrazňujúcou určitú časť v tomto znaku (nie je ich veľa)

Shàng 上(hore), xià 下(dole)

Běn 本(koreň), mò 末(koruna stromu) 木

Rèn 刃(čepel'), dāo 刀(nôž)

Dàn 旦(úsvit), rì 日(slnko)

3. Huìyì 会意 (skladajú význam)

ideogramy

huì 會 „stretnúť sa“, yì 意 „význam“

Je ich pomerne veľa

Polysomatické znaky

Zostavené opakovaním toho istého piktografického prvku

mù 木 strom; lín 林 = háj; sēn 森 = hustý les

rén 人 (človek): zhòng 众 (dav)

Hovoriace znaky:

wāi 歪 „krivý“ zložené zo zápornky bù 不 a adjektíva zhèng 正 „rovný, správny“

Ďalšie príklady:

niào 尿 močiť: telo a pod ním napravo voda

xiū 休 odpočívať: človek a strom

bù 步 krok: dve stopy nad sebou

shè 涉 prebrodiť, prekročiť: stopy a voda

míng 明 jasný: slnko+mesiac

jiā 家 rodina, rod: prasa pod strechou

4. *Xíngshēng* 形聲 (stvárňujú zvuk)

- **fonogramy**
- xíng 形 „tvar“, shēng 聲 „zvuk“
- najčastejší konštrukčný typ
- obsahujú dve zložky: fonetická (**fonetikum**) a významová (**determinatív**)
- determinatív (cca 500) naznačuje, do ktorého vecného okruhu patrí zapisované slovo, fonetikum (cca 1000-2000) odkazuje k jeho výslovnosti
- **Determinatív najčastejšie vľavo, fonetikum napravo**

-
-
- 河 hé   rieka 可是
  - 湖 hú   jazero
  - 海 hǎi   more
  - 湾 wān   zátoka
  - 江 jiāng   veltok
  - 泛 fàn   záplava

→ všetky obsahujú determinatív „voda“ 水 shuǐ a príslušiacie fonetikum

-
- ▶ vývoj jazyka v priebehu historie a zmeny vo výslovnosti fonetík
→ nedá sa vždy odvodiť, ako sa znak bude vyslovovať:

fonetikum huáng 皇: 惶, 蝗, 煌, 滄... všetky znaky vyslovované huáng

fonetikum mǎ 马: mā 妈, mǎ 玛, mǎ 码...

fonetikum zhě 者: dū 都, dǔ 堵, zhū 诸, shē 奢, tú 屠, zhù 著, chǔ 楮, shǔ 署, xù 緒

5. *Jiǎjiè* 假借 (vypožičané)

- ▶ **výpůjčky**
- ▶ častý typ
- ▶ Nepatrí medzi štrukturálne typy
- ▶ Postup jako napísať slovo, pre ktoré ešte nemáme samostatný znak
- ▶ hlavne slová abstraktné či gramatické
- ▶ slovo sa začalo zapisovať nijak nesúvisiacim znakom, ktorý bol predtým spojený so slovom rovnakej alebo podobnej výslovnosti

2 kategórie:

1) 本無其字 bĕn wú qí zì = „pôvodne príslušný znak neexistoval“

► Osobné zámená, príslovky, modálne častice...

wǒ 我 „ja“: piktografický znak človek a halapartňa

lái 來 „prísť“: spodobuje tvar obilniny s klasmi, pôvodne pre slovo „pšenica“, neskôr vypožičané pre zápis slovesa „prísť“ (pšenica dostala iné slovo a znak)

2) 本有其字 bĕn yǒu qí zì = „pôvodne existoval príslušný znak“

► k zápisu daného slova už existuje zvláštny znak, no v písárskej praxi sa aj tak používa donetická výpôžička

6. Zhuǎnzhù 轉注 (obratom sa vysvetľujú)

- ▶ **varianty**
- ▶ zhuǎn 轉 „točiť sa, obracať sa“, zhù 注 „opoznámkovať, glosovať“
- ▶ Hádanka – definícia v Xu Shenovom slovníku je veľmi nejasná
- ▶ vysvetľuje znaky, ktoré vznikly z iných znakov drobnou úpravou a zároveň zapisujú príbuzné slová medzi ktorými je vzťah odvodenia
- ▶ existuje cca 10 teórií o tom, čo Xu Shen touto kategóriou myslel 😊

- ▶ Lǎo 老 (starý), kǎo 考 („zomrelý“ otec)

Domáca úloha:

- ▶ Prepíšte znaky k lekcii IC L1P1 lekcia 3
- ▶ Odovzdajte na hodine 6.10.
- ▶ Určte radikál pri nasledujúcich znakoch: 你, 叫, 友, 字, 没, 家
- ▶ Zarad'te nasledujúce znaky do Xu Shenových skupín: 北, 家, 月, 上, 喜, 爰, 好, 吃, 晚, 刻
- ▶ Odovzdajte mailom do 4.10. 6PM